

Esthonian Legation,

167, Queen's Gate, S. W. 7.

1834

London, 3 aprillil

1920

Wälistelegrammide adress:

Saatkond London.

Wg.

Eesti Vabariigi Esitajale

Dr. H. LOHK'ile

Wladiwostokis.

(ärakirjad Eesti Esitajale

Professor Kaelas'ile

Irku~~ts~~skis,

Eesti Komiteele Shanghai.)

Puuduliku posti ja telegrafi ühenduse tõttu Kauge Idaga on meie Walitsus liig wähe informeeritud seal asuwate Eesti kodanikkude elust. Teie kiri 16 st oktoobrist 1919, telegrammid 10 dast ja 16 dast märtsist s.a., kaks teadet Briti Wälisministeeriumi kaudu, siis B. Linde toodud materjal on kõik mis minu teada Walitsuseni on jõudnud.

Teisest küljest ei näi Teile kätte jõudnud olevat Eesti lehed, mis siit, kuigi mitte järjekindlalt, saatnud oleme.

Katse ametlikka kirju Teile Jaapani kurjeeriga edasi toimetada ei õnnestanud. Kuna seisukord Wladiwostokis selguseta, usun, et meie saadetused jõu^{ksid} kõige edukamalt Teile kätte, kui need saaksime Jaapanisse ehk Hiinamaale saata, kust neid wähest kergemini Jaapani ehk Hiina, ehk Inglise esitajate kaudu Teil^{le} kätte toimetada wõiks.

Palun, teatage, kuidas parem. Kuni Teie wastuseni adresseserin saadetused Shanghaiisse, kust sealne teguwõimas Eesti Komitee nad Teile edasi saadab.

Walitsus ei ole minu teada ühtegi korraldust teinud Kauge Ida Eesti kodanikkude küsimuses peale Teie ja Professor Kaelas'e Chargé d'Affaire'ides määramise. Sellepärast ei ole Londoni Saat-

5/11-20
#258

Esthonian Legation,

167, Queen's Gate, S. W. 7.

London,

19

kond wolitatud Teile mingisuguseid juhatusi Teie kohuste täitmiseks andma. Nii siis kirjutan Teile ainult informatsiooni mõttes.

Meie pea Seaduste kogu on "Riigi Teataja", mida Irkutski, Wladivostoki ja Shanghai jaoks Tallinnast saata palusin.

Siis on osalt maksmas Eestis weneaegsed seadused, Määrused ja juhatused, mis meie Saatkond Walitsuselt saanud ja mis Teid huwitada woiwad, saatsin Teile paari päewa eest teele.

Kodakondsus. Eesti Wabariigi kodakondsusesse wastuwõtmise kohta saadan meil siin käepärast olewatest määrustest 1919 a. Riigi Teataja NoNo 16 ja 97, 98 ärakirjad; (kahjuks puudub meil Maanõukogu määrus, mis awaldatud Riigi Teataja's No 4.)

Passid. Lisan siia kjuure proowiks ühe passi raamatu, mis Wabariigi Wälisministeerium kui ka Eesti Esitused wäljaspool Eestit wäljamaal asuwatele Eesti kodanikkudele wälja annawad.

Wiisad. Läänud aasta algul, kus meie kodumaa raskes heitluses oli pealetungiwa waenlasega, kus hoolt pidi kandma, et ei pääseks soowimata elemendid sisemaale, meie sõjawägede selja taha, tegi Wabariigi Walitsus korralduse, et Eesti Wälisesitused ei annaks ühtki Eestisse sissesõidu luba, ka Eestlastele mitte, ilma Walitsuselt Tallinnast järele küsimata. Wäljawõttena wõisid Wälisesitused meie sõbraliste ja liitriikide ametlikkude Esitajate passisi ilma Tallinnast küsimata viseerida. Minu teada maksab see määrus weel praegugi. Londoni Saatekonnale andis aga Wabariigi Wälisministeerium hiljuti luba viseerida passisi Eestisse sõiduks kodumaale tagasi minewatele Eesti kodanikkudele oma äranägemise järele, ja Briti alamatele Briti Wälisministeeriumi soowitusel.

Kodumaale tagasi minemine. Teie telegrammidest ja kirjadest kui ka siit läbisõitnute kaaskodanikkude seletusest selgib, et Kauges Idas, Kaukasuses ja Ameerikas asuwad Eestlased ootawad igatsusega, millal awaneb wõimalus tagasi kodumaale sõita, et osawõtta sellest hiigla tööst, mis kodumaa ülesehitamiseks nii hädasti waja. Kodust kaugel asuwad kaas-

Riigi Teataja # 16. - 1919.
Saadud weneaegseid seadusi ja määruseid, mis meil siin käepärast olewatest määrustest 1919 a. Riigi Teataja NoNo 16 ja 97, 98 ärakirjad; (kahjuks puudub meil Maanõukogu määrus, mis awaldatud Riigi Teataja's No 4.)

On weneaegne Teie Raamatu n

Esthonian Legation,

167, Queen's Gate, S. W. 7.

31.

London, 19.....

kodanikud küsida imestusega arusaamatuses, isegi etteheitwalt, miks Eesti Vabariigi Walitsus ei astu samme selleks, et oma kodanikka kodumaale tagasi tuua.

Minul ei ole praegu teateid selle kohta, mis meie Walitsus oma wöörsil asuwate kodanikkude kodumaale toomiseks teinud. Wöib wäga wöimalik olla, et Walitsusel selleks tarwilised korraldused juba tehtud. Oleme kõik Ameerikast, Kaugest Idast, Kaukasusest Londonini jõudnud soowiawaldused Walitsusele edasi saatnud. Kui senini mingit korraldust selleks pole tehtud, siis on selles süüdi sügawad põhjused. Need põhjused on Siberi Eesti Komiteele täiesti selged olnud, kui otsustas Eesti Esitust Wladiwostokis omal kulul ülewal pidada, et sellel wiisil toeks olla kodumaale tema raskemal silmapilgul.

Peapõhjus oli terve aasta ägedat wöitlõst wördlemata kordi suuremate waenlaste - - Saksa raudse divisioni ja Nõukogude Wenemaa vastu.

Mitte üksik mehed ja alaealised noored mehed, waid ka naesed - terve rahwas - olid mobiliseeritud - kas kaewikutes, kas wabrikutes, kas "Uhistool". Kauaaegne ilma sõda oli maa tühjaks imenud. Mis järele jäänud, seda wiisid Saksa okupatsiooni wäed ära. Ei sõjariistu ega leiba! Ei olnud rõõmusõnum, mis novembris 1918 Tallinnast tuli ja ütles: leiba jätkub kaheks-kolmeks nädalaks. Oli tarwis kiirelt toitu ja sõjariistu ja kehakatete Eestile saata. Seda on meie Walitsus hiilgawalt teinud ja on Eesti päästnud. On seda teinud rasketes tingimistes. Meie laewastik on on wäike; meie ei saanud niigi palju, et oleksime kriitilisel pilgul Archangelist, kus meil hästi korraldatud sõjawäe osasid oli, ^{need} selle kodumaale toonud kodu kaitseks.

Ma olen kindel, et kodanikkud, kes praegu wöörsil, üle saawad raskustest, mis neil üürikeseks weel kanda. Kahtlemata ulatab meie Walitsuse korraldav käsi lähemal ajal ka nendeni ja loob neile wöimaluse ühiselt asuda Eesti ülesehitamisele ja kaunistamisele.

Riigikontroll. Riigikontroll nõuab kõigilt Wabariigi asutustelt korralikku raamatupidamist ja igakuulist aruandmist rahalistes asjades. Walitsuselt krediitide saamiseks on eelarwe ja aruannete Walitsusele saatmine suure

Esthonian Legation,

167, Queen's Gate, S. W. 7.

London, 19

52

tähtsusega. Krediiti antakse ainult Asutawa Kogu heaks kiitmisel.

Eesti Wabariigi Wälisesitused.

Meil on järgmised esitajad wäljamaal:

1. Dr. O. Kallas Soomes, adress Helsingi, Tehtankatu No. 1
2. K. Menning Daanis, Rootsis, Norras; Kopenhagen, 20, Holbergsgate
3. Prof. A. Piip Suur Britannias; 167, Queen's Gate, London S.W.7
4. Ch. R. Pusta Prantsusmaal, Itaalias; 7, rue de l'Alboni, Paris
5. Ed. Wilde Saksamaal; 115 Kaiserdamm, Berlin
6. A/täitja K. Mäggi Lätimaal; Andrease uul. No5. k3. Riga.

Peale selle on meil sõjawäelised esitajad Leedumaal, Poolamaal, Archangelis, Sekretariat Roomas, Informatsiooni Büroo Bernis ja konsuladid Helsingis, Stockholmis, Berliinis, Londonis, Aberd^{el}anis, Leithis, Hullis, Manch-esteris, Liverpoolis, Dundees, Riias.

Meie kaubandusline läbikäimine.

Meie eksport pole senini suur olnud. Pea wäljaweo ained pärast kurnawat sõda on metsa saadused ja linad. Et sõda Wenemaaga kogu rahwa jöu oma teenistusesse wöttis, siis e~~õ~~i ole eelnimetud aineid küllalt suurel arwul wäljaweoks walmistada suudetud. On aga andmeid, et eel- tulewal suwel eksport suure ulatuses maad wõtab.

Handwritten notes:
muud
kõik
kõik

Importeeritud oleme kõige tarwilisemaid aineid Inglismaalt, Skandinaawiast, Saksamaalt ja suurel hulgal sõjast ülejäänud Ameerika kaupsid Prantsusmaalt.

Järgmise saadetuse juure lisan kaupade nimekirja, mille sissewedu Eestisse hädasti waja.

Ootame telegrafilidt teadet selle kirja ja Teile hiljuti saadetud dokumentide kätte saamise üle.

Professor Piipi ülesandel

Kõige austusega

J. Kopsu